

G U V E R N U L R O M Ȃ N I E I
DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

București, Piața Victoriei nr.1, Telefon: 021 316 36 77, Fax: 021 316 36 52

București, 26 .07.2011
Nr. 7193 /DRP

STIMATE DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Vă transmitem, alăturat, în copie, **punctele de vedere ale Guvernului** referitoare la:

1. *Proiectul de Lege privind regimul juridic al drepturilor cuvenite victimelor regimului totalitar comunist, adoptat de Senat în calitate de primă Cameră sesizată, provenit dintr-o propunere legislativă, inițiată de 11 deputați – PNL, precum și la Amendamentele depuse asupra acestui proiect de Lege de parlamentari la Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților (PLx. 244/2011) (originalul a fost transmis Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, care l-a solicitat);*

2. *Proiectul de lege intitulat "Lege pentru modificarea Legii nr.192/2010 privind trecerea unor drumuri forestiere din domeniul public al statului și din administrarea Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva în domeniul public al unor unități administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor locale ale acestora", provenit dintr-o propunere legislativă inițiată de domnul senator Gheorghe Bîrlea – Grupul parlamentar al PD-L (Plx. 335/2011) (originalul a fost transmis Comisiei pentru agricultură, silvicultură, industrie alimentară și servicii specifice a Camerei Deputaților, care l-a solicitat).*

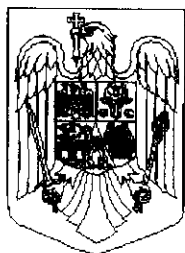
Cu stimă,

p. ȘEFUL DEPARTAMENTULUI PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

Valentin Adriș
VALENTIN ADRIȘ

DOMNULUI GHEORGHE BARBU,
SECRETARUL GENERAL AL CAMEREI DEPUTAȚILOR

NR. 1664 /DPSC
DATA 1407/2011

GVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Doamnă președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *proiectul de Lege privind regimul juridic al drepturilor cuvenite victimelor regimului totalitar comunist*, adoptat de Senat în calitate de primă Cameră sesizată, provenit dintr-o propunere legislativă, inițiată de 11 deputați – PNL, precum și la *Amendamentele depuse asupra acestui proiect de Lege* de parlamentari la Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților (**PLx. 244/2011**).

I. Principalele reglementări

Proiectul de lege are ca obiect de reglementare instituirea unor categorii distincte de drepturi bănești cuvenite victimelor regimului totalitar comunist, astfel:

- despăgubiri pentru prejudiciile materiale cauzate;
- compensații bănești pentru prejudiciile morale suferite;
- indemnizații de securitate socială;
- alte drepturi.

Totodată, se propune modificarea și completarea *Legii nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie*

1989, cu modificările și completările ulterioare, precum și completarea Decretului-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat.

Amendamentele formulate de parlamentari la proiectul de lege în discuție se referă, în principal, la următoarele aspecte:

- înlocuirea sintagmei „6 martie 1945” cu sintagma „1 ianuarie 1945”, autorul amendamentului motivând că modificarea se impune pentru ca persoanele de etnie germană, deportate în luna ianuarie 1945 în fosta Uniune Sovietică, să beneficieze de prevederile prezentei legi;

- completarea art. 1 cu un nou alineat, alin. (2¹), conform căruia „Prevederile¹ alin. (2) se aplică și în cazul persoanelor de etnie germană deportate în fosta Uniune Sovietică începând din ianuarie 1945.”;

- completarea art. 3 cu un nou alineat, alin. (6), cu următorul cuprins:

„(6) Ca urmare a înlăturării tuturor efectelor hotărârilor judecătorești de condamnare cu caracter politic, se naște dreptul la compensații bănești pentru daune morale și la despăgubiri pentru prejudiciile materiale în favoarea victimelor regimului totalitar comunist. Acest drept la compensații și despăgubiri se consideră transmis de drept moștenitorilor – soțul sau descendenții de prim grad, ai titularilor decedați care au introdus în instanță acțiunea pentru acordarea compensațiilor sau despăgubirilor.”

- modificarea art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009, astfel cum acesta a fost adoptat de Senat, în sensul stabilirii compensațiilor bănești pentru daunele morale, pe criteriul numărului zilelor de detenție, propunând, totodată, și un quantum maxim ce se poate acorda, respectiv 300 de mii de euro. Astfel, se propune acordarea unei sume egale cu echivalentul a 300 de euro pentru fiecare zi de condamnare (față de textul adoptat de Senat prin care se propunea „o sumă egală cu echivalentul a 24 de mii de euro pentru fiecare an de condamnare”).

---

¹ Art. 2 (2) - Statul român recunoaște că persoanele, care au suferit condamnări cu caracter politic sau au făcut obiectul unor măsuri administrative cu caracter politic în perioada 1 ianuarie 1945-22 decembrie 1989, precum și membrii familiilor lor, sunt victime ale regimului totalitar comunist, și au fost supuse unui regim de exterminare programată, unei represiuni criminale și unui genocid social, așa cum s-a constatat prin Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

II. Observații

A. Observații de formă

Pentru repararea suferințelor cauzate de regimul comunist din perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, statul român a adoptat reglementări privind restituirea bunurilor mobile și imobile preluate abuziv și, în măsura în care acest lucru nu mai este posibil, acordarea de compensații pentru acestea, reabilitarea celor condamnați din motive politice, acordarea de indemnizații, de despăgubiri pentru daunele morale suferite și de alte drepturi.

În materia acordării unor drepturi persoanelor persecutate de regimul comunist, există o serie de acte normative cu caracter reparatoriu pentru anumite categorii de persoane care au avut de suferit atât din punct de vedere moral, cât și social ca urmare a persecuției politice la care au fost supuse în regimul comunist, și anume:

- *Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat;*

- *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, precum și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive;*

- *Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare.*

Aceste acte normative stabilesc o serie de drepturi, cum ar fi:

- dreptul la o indemnizație lunară de 200 lei pentru fiecare an de detenție, strămutare în alte localități, deportare în străinătate sau prizonierat;

- dreptul la o indemnizație lunară de 100 lei pentru fiecare an de internare abuzivă în spitalele de psihiatrie sau de domiciliu obligatoriu (*art. 4 din Decretul-Lege nr. 118/1990*);

- scutirea de la plata impozitelor și a taxelor locale;

- asistență medicală și medicamente, în mod gratuit și prioritar, atât în tratament ambulatoriu, cât și pe timpul spitalizărilor;

- transport urban gratuit cu mijloace de transport în comun aparținând societăților cu capital de stat sau privat (autobuz, troleibuz, tramvai, metrou);

- douăsprezece călătorii gratuite, anual, pe calea ferată română, la clasa I, pe toate categoriile de trenuri de persoane, cu mijloace de transport auto sau cu mijloace de transport fluviale (*art. 8 din Decretul-Lege nr. 118/1990*);

- soțul (soția) celui decedat, din categoria celor dispăruți sau exterminați în timpul detenției, internați abuziv în spitale de psihiatrie, deportați, prizonieri sau cărora li s-a stabilit domiciliul obligatoriu, precum și soțul (soția) celui decedat după ieșirea din închisoare, din spitalul de psihiatrie, după întoarcerea din strămutare, din deportare, din prizonierat sau după încetarea măsurii de stabilire a domiciliului obligatoriu au dreptul la o indemnizație lunară de 200 lei, neimpozabilă, dacă ulterior nu s-au recăsătorit (*art. 5 din Decretul-Lege nr. 118/1990*);

- despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit prin condamnare (*art. 5 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 221/2009*);

- despăgubiri reprezentând echivalentul valorii bunurilor confiscate prin hotărâre de condamnare sau ca efect al măsurii administrative, dacă bunurile respective nu i-au fost restituite sau nu a obținut despăgubiri prin echivalent în condițiile Legii nr. 10/2001 (*art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 221/2009*);

- repunerea în drepturi, în cazul în care prin hotărârea judecătorească de condamnare s-a dispus decăderea din drepturi sau degradarea militară (*art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 221/2009*).

Acordarea acestor drepturi de către statul român s-a făcut în urma recunoașterii și condamnării implicite a faptelor săvârșite în timpul regimului comunist din perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, astfel că o reglementare care să le reafirme nu poate avea caracter de noutate.

Curtea Constituțională, prin Deciziile nr. 1358/2010 și 1360/2010, a constatat că scopul acordării de despăgubiri pentru daune morale suferite de persoanele persecutate în perioada comunistă este nu atât repararea prejudiciului suferit, prin repunerea persoanei persecutate într-o situație similară cu cea avută anterior (*ceea ce este și imposibil*), ci finalitatea instituirii acestei norme reparatorii este de a produce o satisfacție de ordin

moral, prin înseși recunoașterea și condamnarea măsurii contrare drepturilor omului, principiu care reiese din actele normative interne, fiind în deplină concordanță cu recomandările Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Curtea a mai constatat că, *a fortiori*, nu se poate concluziona că în materia despăgubirilor pentru daunele morale suferite de foștii deținuți politici în perioada comunistă ar exista vreo obligație a statului de a le acorda și, cu toate acestea, legiuitorul român de după 22 decembrie 1989 a adoptat două acte normative, Decretul-Lege nr. 118/1990 și Legea nr.221/2009, având acest scop.

Se poate conchide, conform celor reținute de Curtea Constituțională, că tipul de despăgubiri acordat prin Decretul-Lege nr.118/1990 este suficient pentru a repara prejudiciul produs, întrucât aceste despăgubiri sunt menite a produce satisfacția morală a recunoașterii faptelor nelegale, a încălcărilor drepturilor omului, comise în perioada comunistă și nu au ca scop compensarea în bani a suferinței persoanelor persecutate.

Date fiind cele reținute de Curtea Constituțională prin deciziile menționate, o nouă intervenție a legiuitorului, cu un scop identic cu cel al Decretului-Lege nr.118/1990, indiferent de calificarea juridică dată despăgubirilor acordate prin noul proiect de lege, aduce atingere valorii supreme de dreptate, una dintre valorile esențiale ale statului de drept, astfel cum este proclamată în prevederile art. 1 alin. (3) din Constituție.

Prin urmare, Deciziile Curții Constituționale nr. 1358/2010 și 1360/2010 sunt aplicabile *tale quale* prezentului proiect de lege, iar amendamentele formulate nu realizează conformitatea proiectului de lege cu dispozițiile Constituției României.

B. Observații de fond

1. Referitor la **art. 2 alin. (4)** din proiectul de lege, prin care victimelor regimului totalitar comunist le sunt acordate scutiri de la plata anumitor taxe, semnalăm faptul că trebuia să se specifice, în mod expres, taxele pentru care se acordă scutire.

2. În ceea ce privește modificările propuse pentru **art. 5** din *Legea nr. 221/2009*, precizăm că instituirea unui plafon privind nivelul compensațiilor bănești pentru prejudicii morale suferite de anumite

categorii de persoane este de natură a aduce atingere prevederilor art. 16 alin. (1) din *Constituția României, republicată*, creând o inegalitate de tratament juridic între beneficiarii care au obținut până la acest moment despăgubiri neplafonate și cei care urmează să obțină despăgubiri în viitor, limitate la un anumit plafon. În acest sens, s-a pronunțat și Curtea Constituțională, prin intermediul *Deciziei nr. 1358/2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (1) lit. a) teza întâi din Legea nr. 221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989*.

3. În ceea ce privește **alin. (1)²**, propus a fi introdus la **art. 5** din Legea nr. 221/2009, prin care se propune ca reclamanții să nu fie obligați să facă dovada cu martori a faptelor notorii, precum sunt cele reținute în *Raportul final al Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România*, considerăm că, în condițiile în care se propun compensații bănești pentru prejudiciile morale în sume egale cu echivalentul a sute de mii de euro, se impune introducerea obligativității privind dovada cu martori a faptelor notorii.

4. Referitor la **art. 7** al proiectului de lege, prin care se propune completarea *Decretului-Lege nr. 118/1990*, cu un nou articol, **art. 16**, în sensul interzicerii de a se lua în considerare drepturile stabilite prin acest act normativ, în scopul diminuării altor drepturi bănești recunoscute distinct prin lege titularilor, precum dreptul la compensații bănești pentru prejudicii morale cuvenite victimelor regimului totalitar comunist, considerăm că ar fi fost imperios necesar să se țină seama de faptul că, încă din anul 1990, se acordă indemnizații și o serie de drepturi și facilități persoanelor îndreptățite.

Astfel, în prezent, se acordă indemnizații lunare de 200 lei pentru fiecare an de detenție, strămutare în alte localități, deportare în străinătate sau prizonierat și de 100 de lei pentru fiecare an de internare abuzivă în spitalele de psihiatrie sau la domiciliu obligatoriu.

De asemenea, soțul/soția celui decedat, din categoria celor dispăruți sau exterminați în timpul detenției, internați abuziv în spitalele de psihiatrie, deportați, prizonieri sau cărora li s-a stabilit domiciliu obligatoriu, are dreptul la o indemnizație lunară de 200 lei neimpozabilă,

dacă, ulterior, nu s-a recăsătorit. De aceleași drepturi beneficiază și soțul/soția celui decedat după ieșirea din închisoare, din spitalul de psihiatrie, după întoarcerea din strămutare, din deportare, din prizonierat sau după încetarea măsurii de stabilire a domiciliului obligatoriu, dacă, ulterior, nu s-a recăsătorit. Beneficiază de aceleași drepturi și soțul/soția celui decedat în condițiile menționate anterior și care, din motive de supraviețuire, a fost nevoit/nevoită să divorțeze de cel închis, internat abuziv în spitalele de psihiatrie, deportat, prizonier, strămutat sau căruia i s-a stabilit domiciliu obligatoriu, dacă nu s-a recăsătorit și dacă poate face dovada că a conviețuit cu victima până la decesul acesteia.

Totodată, precizăm că, în funcție de evoluția prețurilor și a tarifelor, indemnizațiile se actualizează prin hotărâre a Guvernului, o dată cu indexările aplicate pensiilor și celorlalte drepturi de asigurări sociale de stat.

5. Totodată, menționăm că la Camera Deputaților se află în dezbatere *proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.62/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.221/2009 privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora, pronunțate în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, și pentru suspendarea aplicării unor dispoziții din titlul VII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente*, care a fost adoptat de Senat în data de 21.10.2010.

6. Inițiatorii nu precizează sursele financiare necesare aplicării măsurilor propuse, încălcându-se astfel dispoziția art. 138 alin. (5) din Constituția României, republicată, care prevede că „Nicio cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”.

În același sens, art. 15 alin. (1) din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare*, prevede că „În cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, trebuie să se prevadă și mijloacele necesare pentru acoperirea minusului de venituri sau creșterea cheltuielilor”.

Totodată, menționăm că art. 7 alin. (1) din *Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010* prevede că:

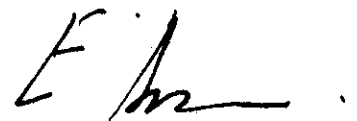
„(1) În cazul propunerilor de introducere a unor măsuri/politici/inițiative legislative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, inițiatorii au obligația să prezinte:

(...) b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară”.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Emil BOC

Doamnei deputat **Roberta Alma ANASTASE**

Președintele Camerei Deputaților